

Шарагіна О. В.

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

**МАСКУЛІННИЙ ДИСКУРС В КНИЗІ ОПОВІДАНЬ «КІЛЕР+»
АНДРІЯ ЛЮБКИ**

У науковому дослідженні подано коротку характеристику творчості найвідоміших письменників сучасної літератури (Ю. Андруховича, Л. Дереша, С. Жадана, Ю. Іздрика, О. Ірванця, М. Кідрука, В. Шкляра, Л. Дашвар, О. Забужко, М. Матіос, І. Роздобудько), на основі якої схарактеризовано типологію образу чоловіка в художньому тексті XXI ст., визначено най-типовіші маскулінні маркери.

У збірці оповідань «Кілер+» А. Любки маскулінний дискурс репрезентовано крізь призму оповіді коротких історій життя головних героїв чоловічої статті. З'ясовано, що доміантними постають типи чоловіка-романтика, чоловіка-спокусника («How I spent my summer», «Сховок під вуличним ліхтарем», «Дівчина з Вальпараїсо», «Жінка з піску», «Маленька імпрорвізація для фортепіано»), поряд з ними в оповіданнях схарактеризовані чоловік-вбивця («Подвійне вбивство біля ужгородського гуртожитку», «Кілер»), чоловік-зрадник («Таксі завжди приїздить вчасно»), чоловік-негідник («How I spent my summer», «Сховок під вуличним ліхтарем»), чоловік-боягуз, чоловік-егоїст («Зроби мені дитину, а потім зникни»), чоловік-Alter-я («Чехов, який жив усередині мене»).

Доведено, що ці чоловічі типи розкриваються в коротких історіях життя літературних героїв. Визначено їхнє світосприйняття, ставлення до проблем, особливості побудови характеру тощо. Проаналізовано види стосунків головного героя з іншими дійовими особами, взаємодію та ставлення до оточення крізь призму його світобачення. Вид взаємин, які переважають в оповіданнях (інтимні, романтичні, дружні), майстерно розкрили внутрішній світ літературних героїв.

Акцентовано, що ці чоловічі типи не експлікують лише негативні чи позитивні риси, а влучно трансформуються з однієї антитетичної площини в іншу. Класифікація різних типів маскулінності спирається на дослідження образу чоловіка, особливостей його характеру, стилю життя, психології внутрішнього світу та ставлення до інших у малій прозі А. Любки, що в результаті виокремило запропоновані нами типи особистості в цій науковій студії.

Ключові слова: маскулінність, дискурс, джендер, сучасна українська література, Андрій Любка.

Постановка проблеми. Важливість дослідження художньої різноманітності чоловічого образу в сучасному літературознавстві репрезентується вивченням психології персонажів та їхнього впливу на побудову сюжетних ліній. Збірка оповідань «Кілер+» Андрія Любки пропонує різноманітний спектр чоловічих образів, які відзначаються складністю та глибиною психологічних особливостей, що формує домінування маскулінного типу світосприйняття у книзі автора. Стереотипні уявлення про чоловічу роль зазнають змін, тож важливим постає аналіз чоловічих типів в контексті розвитку суспільства, репрезентованого сучасною українською літературою.

Враховуючи популярність та вплив творів А. Любки на сучасного реципієнта, наше наукове дослідження дозволить краще зрозуміти авторський підхід до формування та художню пре-

зентацію персонажів, їхню роль у формуванні літературного тексту загалом, що сприятиме розширенню знань про творчість письменника та роль чоловічої типології в сучасній українській літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській літературі XIX–XXI ст. спостерігаємо художнє моделювання різних образів чоловіка (життя, характер та соціальний статус): від реалістичного зображення простого селянина або робітника до романтичного героя, що відданий ідеалам та боротьбі за свободу. Чоловічі образи допомагають краще розуміти культурні та суспільні контексти того часу, а також відображають унікальність української літературної спадщини.

Такі трансформації у літературознавчих розвідках досліджували О. Юрчук (чоловік-лицар, чоловік-патріот, чоловік-засновник, чоловіка-

патріархат); І. Рибалка (дворянин-аристократ, лицар, джентльмен, товариш, романтик, чоловік-син, чоловік-батько: добрий батько, батько-тиран); Л. Демська-Будзуляк (відвертий негідник; позитивний герой, освічений інтелектуал нового часу); Н. Євченко (чоловік-вбивця); Н. Крижановська (борець-патріот); Н. Левицька, В. Гасанова (чоловік-колон, чоловік-власник) та інші.

В літературному процесі XIX–XXI століть письменники створювали різні типи чоловічих образів під впливом суспільного процесу та історичної епохи. Чоловічі образи щораз змінювались, набираючи нових рис, навіть ототожнювались з жіночими в художніх текстах плеяди талановитих сучасних митців (Ю. Андрухович, Л. Дереш, С. Жадан, Ю. Іздрик, О. Ірванець, М. Кідрук, В. Шкляр, Л. Дашвар, О. Забужко, М. Матіос, І. Роздобудько), які майстерно розкривають психологічні особливості своїх літературних героїв як маскулітного, так і фемінного типів.

А. Любка популяризує образ чоловіка, вчинки якого часто відображають особливості певної епохи, висвітлюючи своєрідність та характерні риси його внутрішнього світу й психологічних особливостей у контексті історичних, культурних та соціальних аспектів.

Формулювання цілей статті. Мета наукового дослідження полягає в аналізі та систематизації типології художнього образу чоловіка у збірці оповідань «Кілер+» А. Любки, зокрема в дослідженні відмінностей між особливостями зображення психічних процесів у чоловіка та жінки, в окресленні домінування образу першого в різних видах стосунків головного героя з іншими, розкриваючи характер їхніх взаємин.

Виклад основного матеріалу. Андрій Любка дебютував першою поетичною збіркою «Вісім місяців шизофренії». Поряд з поезіями письменник написав низку прозових творів: «Кілер» (2012), «Спати з жінками» (2014), «Карбід» (2015), «Кімната для печалі» (2016), «Саудаде» (2017), доповнена версія книги «Кілер+» (2018), «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан» (2018), «Мур» (2020) та ін. Сучасна творчість А. Любки не залишається поза увагою і щораз набирає популярності як серед українців, так і закордонних читачів.

У кожному творі митця домінуючими постають саме чоловічі образи. А. Рвачова, студіюючи роман «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан», пише про це так: «Характерно, що для творчості Андрія Любки такі другорядні персонажі є у своїй більшості жінки. Навіть в аналізованому романі головний антагоніст і протагоніст – це чоловіки...» [4, с. 192].

Автор намагається унікально подати внутрішній світ героїв, приділяючи увагу насамперед чоловікам, уповні розкриває сюжетні компоненти художніх творів.

Роман «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан» відносять також до жанру психологічного трилера про сучасність та фантастичне (потойбічне) кохання, де головна мета героя – помста за смерть коханої. Твір розкриває проблеми несправедливості, корупції та вартості людського життя на тлі подій вбивства та безкарності, що панують в сучасній Україні. Головний епізод в книзі відбувається, коли п'яний суддя збиває молоду жінку на пішохідному переході, після її смерті уникає покарання. Чоловік вбитої виявляється непідкупним: «*Марк глибоко переживає втрату дружини й прагне помсти. Він вирішує, що, як справжній "лицар справедливості", не чіпатиме родину судді, але вб'є його самого. Чоловік хоче довести всім, що зло обов'язково буде покарано, що суддівська кругова порука має зазнати краху. Вбивство Миколи Зінченка стає головною метою Марка, фактично це єдине, що й досі тримає його на землі*» [4, с. 191]. У творі з'ясовується, що Марк у стосунках з дружиною був зневажливий, імпульсивний і дещо тиранічний (чоловік-негідник), проте прикрий випадок дав зрозуміти чоловікові силу його любові до жінки (чоловік-джентельмен). Психологічний портрет головного героя вимальовується завдяки самоаналізу, який чітко описує як зовнішній, так і внутрішній стан чоловіка.

Книга А. Любки «Кімната для печалі» розкриває концепт самотності та його вплив на формування внутрішнього світу чоловічого образу. Твір написано у формі коротких оповідань, що сюжетно не пов'язані між собою, а розкривають особистісну історію героїв. Попри те, що тут описуються епізоди з життя жіночих персонажів, художня рецепція чоловічих історій значно переважає. В. Кодимська подає таку характеристику цієї збірки короткої прози: «У кожному оповіданні розповідаються маленькі історії покинутих, ревливих та зовсім молодих людей, що поглинуті спогадами про вже минуле, прожите життя. Самотні та розчаровані у власній долі герої роману знаходяться на межі відчаю, вони знаходять власне місце для плекання туги, кімнату для печалі. Знаходять її, бо вважають, що саме самотність є найприроднішим станом людини...» [2, с. 164]. Дослідниця виділяє 4 типи самотніх героїв: перший тип – *справді самотні люди*; другий тип – *вибита самотність*, нав'язана романтичністю; третій тип – *дурість*; четвертий тип – *вплив історії або політики*. В кож-

ному оповіданні можна простежити окреслену типологію. Наприклад, в оповіданні «Сім демонів Магдаліни» домінує перший тип, в якому внутрішня самотність головного героя виражена апатичністю, що згодом переросла у втрату сенсу існування. Романтизована самотність яскраво висвітлена в оповіданні «Запах у лабіринті», де чоловік порівнює себе з Овідієм, який живе тільки спогадами. Одинакування героя зумовлене зрадою жінки, що змінює його життя і перетворює на сіру буденність. Персонаж не бореться зі своєю самотністю, йому подобається драматизувати своє життя.

В оповіданні «Жінка і сірники» герой зрікається свого кохання, адже вважає це тимчасовим романом, що в результаті стає основною причиною його суму. В оповіданнях «Королева рами», «Кімната для печалі», «Ніч поїздом і кілька годин автобусом» розкривається самотність, на яку впливають життєві, історичні та політичні події. Кожна історія віддзеркалює трагічну сторінку життя героїв, що пов'язані з втратою близьких, зрадою, болем і відчаєм від пережитого.

«Карбід» – ще одна відома книга автора, що принесла йому популярність завдяки гостросюжетній, подекуди іронічній розповіді про контрабандистів та увійшла до коротких списків премії Книга року ВВС-2015. Ця книга є своєрідним продовженням іншої – «Спати з жінками». Головний герой твору – вчитель (**чоловік-патріот**), який має прізвисько Карбід. Він живе у невеличкому вигаданому містечку Ведмідь, що знаходиться на кордоні зі Словаччиною. Його мрія – Україна в Євросоюзі, тому весь сюжет зосереджується саме на цьому. Карбід розмірковує над планом, що сприятиме втіленню його мрії у життя, який полягає в тому, щоб викопати тунель, де українці зможуть перейти до Європи. Це не залишить іншого вибору для країн ЄС, як долучити до їхнього складу також Україну. Цю ідею підтримали не лише кримінальні активісти, але й мер, звичайно, у корисних для себе цілях – переправлення контрабанди в промислових масштабах. І хоч сюжет подано у досить веселій формі, проте з розвитком подій порушуються соціальні проблеми країни, що змушують замислитися читача над раціональним розвитком своєї держави.

Окреме місце у творчості А. Любки відведено темі подорожей, що простежуємо в оповіданнях «Саудаде» й «У пошуках до країни варварів» завдяки художньому моделюванню образу **чоловіка-мандрівника**. Ці твори, ніби особисті щоденники подорожей автора, з яких можна дізна-

тися про місця, де він побував, про різні народи та їхні унікальні традиції, про відчуття та пережиті моменти. А. Горбенко зазначає про книгу «У пошуках до країн варварів» так: «...є збіркою есеїв та подорожніх заміток про місця, які в житті автора зіграли певну роль. Автор діє за принципом відкриття кожного міста щоразу з іншого боку, він відкриває Балкани для читача без створення кліше, а відшукує кожного разу щось нове у зображенні важливого для його самоідентифікації топосу» [1, с. 44].

У збірці оповідань «Кілер+» А. Любки, окрім відвертих інтимних оповідань, зображено образ **чоловіка-друга**. Так, в оповіданні «Три постулати старого ідальго» головний герой розповідає про свого товариша Толика Майданського, який має ще безліч інших найменувань, що відповідають його стилю життя. Оповідач із захопленням переповідає спільні моменти з ним, розкриває постать свого друга крізь призму його світобачення, життєвої позиції та способу існування. Проте їхні стосунки описуються дещо своєрідно, адже всі ситуації з їхнього життя пов'язані з алкоголем і пригодами. У дружбі Толик вивів чотири своїх постулати: тілесна любов, авантюри, бухло, віра. Герой постає апостолом, який виокремив категорії та написав до них свої притчі, хоча насправді ці постулати зрозумілі тільки друзям, адже вони дотичні до тих чи інших подій, що там описуються. Крім того, можемо побачити, що навіть патріотизм в оповіданні описується дещо іронічно, бо: «*Так ми Україну не побудуємо!*», – як казав Толик, не було закликком боротись за щось, а лише приводом випити, і викликати у співрозмовника почуття провини, щоб той піддався на будь-які вмовляння. План Толика щодо «патріотичної побудови України» зосереджується у кафе, де все втілювалося лише в мріях, а не через реально заплановані дії.

В основу творчості Андрія Любки лягли незабутні емоції від подорожей, які стали основою книги оповідань «Кілер+», де використані еротичні, гумористичні, детективні, урбаністичні описи подій. У кожній історії з'являється неповторний герой, який ніби оживає на сторінках книги. В ньому відбивається вся глибина людської душі, виявляються його внутрішні суперечності, мрії, біль, радощі – автор пише про себе, описує якусь історію зі свого життя. Ця книга демонструє образ чоловіка, який кохає, ненавидить, мстить, фанатіє, вбиває. Вона розкриває справжнє людське ество, без прикрас і фальші. Оповідання містять ситуації з життя оповідача-чоловіка, його стосунки з іншими, що часом набувають форм

безглуздості та приреченості. Крізь призму вчинків, думок і переживань головного героя – гомодієгетичного наратора, відчуваємо енергію життя. Кожна людина – це світ, повний таємниць та неповторних моментів.

У першому оповіданні «How I spent my summer», на наш погляд, автор поєднує відразу кілька типів образу чоловіка: **чоловік-спокусник**, що згадує еротичні моменти з жінкою, від якої фанатів: «...і ми кохалися так, як це роблять дельфіни, – напівдоторками, стрімко, повільно, боляче, ти дряпала мене й цілувала, вигиналася, стискалася, і потім, усе це ображена за сміх, повернулася і так заснула, і я шепотів тобі такі слова, від яких твоя шкіра світилася...» [3, с. 8]. Інший тип – **чоловік-романтик**, так ніжно і тепло розповідає про жінку, описуючи детально її зовнішність, одяг, риси обличчя і те, що він відчуває, коли вона поряд: «Я казав до тебе на “ти”, і мені подобалося артикулювати це “ти”, вимовляв його з придихом, жорстко, ніжно, кричати його, казати так по кілька разів поспіль, звертатися так уночі або зранку, коли будив тебе...» [3, с. 9]. І навіть звичайне «ти» оповідач передає зромантизовано, закохано і поетично, ніби саме це слово – частинка жіночого тіла. Проте навіть ці типи не характеризують лише позитивні маркери стосунків чоловіка та жінки.

В оповіданні «How I spent my summer» показано досить нетипові стосунки між головним героєм та жінкою, що спочатку розвиваються інтимно, пристрасно, але згодом переростають у зраду і жаль за втраченим коханням: «Я хотів приплентатися в сльозах і на колінах просити прощення, але в номері ти була не сама, ти була не сама, ти була з цим дебілом» [3, с. 10]. Зраджена жінка вдалася до помсти, а потім зникла назавжди з його життя: «Перебіситься, міркував я про себе, пожаліє, простить. Однак цього не сталося: ні того тижня, ні наступного, ані через рік» [3, с. 13]. В оповіданнях домінує романтичний вид стосунків, проте, в більшості випадків ці відносини нещасливі, короткострокові, гіркі, зрадливі та болючі.

В оповіданні «Сховок під вуличним ліхтарем» можна прочитати романтичну історію кохання двох людей, яким, на жаль, не судилося бути разом. Їхні стосунки були надто короткочасними, проте цього було досить, аби кохати все життя. Герой оповідання – злочинець, що втік із в'язниці, а героїня – звичайна жінка, яка, знаючи всю правду про чоловіка, зуміла покохати його попри все: «Ти був найкращою сторінкою мого життя, його наймилозвучнішою музикою, і я

сприймаю тебе як подарунок долі. Короткий, як зойк, але прекрасний. Дякую тобі ще раз, я люблю тебе» [3, с. 43]. Ця дивна історія розкривається через листування, що відбувається між героями. Їхні листи читає самотня бабуся, яка випадково побачила, як жінка кладе згорток паперу у сховок під ліхтарем. Старенька, ніби переповідає історію їхніх стосунків читачам, і сама затамовує подих у розвитку авантюричних подій. З листів дізнаємося, що жінка одружена, але й чоловік має вагітну дружину, проте це не заважає їхнім стосункам. Листування героїв відбувається кілька днів, але врешті чоловік зникає, так і не прочитавши її останнього листа: «Старенька вийшла на вулицю, забрала згорток, занесла його до кімнати, розгорнула й спалила, аби навіть сліду не залишилося. Вона розуміла, яку можна зробити в цей різдвяний вечір» [3, с. 53]. В оповіданні наявний полісемантичний образ **чоловіка (романтика, зрадника, злочинця)**.

Поруч з типом спокусника і романтика, про якого так мріє кожна жінка, постає образ **чоловіка-зрадника**, який псує стосунки легковажними вчинками, при цьому, зневажаючи почуття жінки. Герой щиро зізнається, що став ініціатором розпусної поведінки, і в результаті – зради. Він виправдовував свій вчинок тим, що був п'яний, втомлений, накурений, тому розговорився з офіціанткою і забув про жінку, від якої раніше шалів. Але дівчина почала мстити: «Коли через дві години я згадав, з ким я тут, і повернув голову, ти вже сиділа в нього на колінах, і мені захотілося розбити всі стільці бару об його дурнувату голову, я спалахнув, замовив випивку, поцілував офіціантку (як її звуть?)» [3, с. 11].

Чоловік-зрадник в оповіданні «Таксі завжди приїздить вчасно» має безліч інтимних зв'язків, які нічим серйозним не завершуються, і врешті герой проводить кожну свою жінку на таксі, змінює готельні капці та прибирає у квартирі, аби не залишилось ані сліду від загадкової гості: «Десь від тридцятки Тарас перехотів мати серйозні, тривалі стосунки: вони, на його думку, обмежували і знуджували, завжди краще мати щось нове й незвідане, спробувати все» [3, с. 213]. Тому чергова жінка стала для нього ніби здобиччю для самця. Герой вигадує новий план, щоб здобути увагу жінки та заволодіти її тілом. Врешті йому вдалося і жінка підкорилася, проте для неї ці стосунки не мали ніякого значення. Для героїні ніч з чоловіком стала лише розвагою, і тому вона, як усі інші його жінки, попрощавшись, поїхала на таксі. Чоловік зауважував у ній все те ж саме, що

й в інших, проте його щось загадково вабило до неї, і вперше він захотів, щоб ця жінка залишилася, але та поїхала: «— *Може, залишишся, поїдеши зранку, я відвезу тебе, давай спати, — Тарас сам не повірив, що вміє вимовляти такі слова*» [3, с. 228].

В оповіданні «Дівчина з Вальпараїсо» автор переповідає дивну історію стосунків між чоловіком та жінкою. Вони разом і водночас – окремо. Між ними немає любовних стосунків, але при зустрічі їхні тіла зливаються в одне ціле. Він пише про неї, як про свою кохану жінку – з ніжністю і трепетом: «*Найбільше я любив нюхати її за вухом після любовців. Як пес. Як вірний пес*» [3, с. 207]. Головний герой – моряк, а вона працює в конторі перекладачем і нотаріусом. Між їхніми зустріччями щораз відбувається кількамісячна павза, яка призвела до розлучення. Літературний герой став письменником і всі свої твори присвячував коханій: «*Я згадував всі деталі наших побачень, усі її слова, шкірою відчував усю її ніжність. У той період я написав кілька незграбних любовних віршів і збірку оповідань, яка через чотири роки принесла мені першу славу. Зрештою, всі мої книжки, все написане мною – про неї й завдяки їй*» [3, с. 207]. У цьому оповіданні знову виокремлюємо тип **чоловіка-романтика**, проте він не змінює свого образу, як у попередньому творі, а готовий чекати жінку все життя.

Домінантний тип **чоловіка-романтика** зустрічаємо в оповіданні «Жінка з піску». Таємна зустріч, яка почалася зі знайденого телефону, переросла в бурхливий роман. Він не знав, хто ця красуня, що вона робить, де живе – лише ім'я і записку від неї: «Не хвилюйся я знайду тебе». Одного разу вона зникла назавжди, та чоловік не переставав її чекати: «*З того часу минуло багато років, письменник написав чимало книжок, став відомим, але жінки, яку він чекав увесь цей час, усе не було. Щороку він їздив на той острів і поселявся в тому самому будинку, але все намарно: жінка більше не приходила до нього*» [3, с. 163].

Історія інтимних стосунків між жінкою та чоловіком покрита таємницями та несподіваними поворотами подій. Знайдений телефон став початком їхньої пристрасті: «*...а вона цілувала його, і він хотів розчинитися в цьому блаженстві, у цьому темному сьайві, у цій загадковій жінці*» [3, с. 163]. Героїня вистежувала чоловіка, знала про нього усе і щораз з'являлася в його житті, а потім зникла з обіцянкою повернення. Чоловік марив цією жінкою, чекав її, намагався розгледіти всюди, але одного разу вона так і не з'явилась. Їхні стосунки були дуже дивними, здається, наче між героями

відсутнє кохання, лише мимовільна пристрасть, статевий потяг. Чоловік не втрачав надії та чекав свою загадкову незнайомку, що так припала до його душі: «*...іноді він наче відчуває запах меду поблизу, чує сумну й тривожну пісню, і, коли блискавка роздирає темнюще небо світлом, він усе вдивляється згасаючими очима в темряву, з якої прийде до нього пахуца жінка. Він знає, що колись вона обов'язково прийде*» [3, с. 164].

Оповідання «Маленька імпровізація для фортепіано» розкриває історію пристрасного кохання молодого чоловіка зі старшою жінкою, яке швидко розгоряється і так само – дощенту догліває. Чоловік в цій історії відповідає типу **«ніжного коханця»**, який йде за музою: «*Чи знаєте ви, що це таке – йти за жінкою?! Йти сторожко, наче гірською небезпечною стежкою, тримаючись на певній відстані, аби вона не помітила, що за нею стежать? Боятись пришивидити крок і обігнати її, щоб потім ніяково озирнутися й зазирнути їй просто в обличчя? Цілувати поглядом кожен її крок...*» [3, с. 130]. Він, як і Денис із твору «Гудзик» Ірен Роздобудько, шукає повсюди її запах, волосся, посмішку і солодкі вуста, але вона зникає назавжди: «*Я повернувся додому й гарячково почав шукати її речі, але, як це не дивно, по ній не залишилося й сліду – ані зубної щітки, ані книжки чи хоч би трусики. Залишився запах. І ще – коли я заплющую очі, я можу побачити її погляд*» [3, с. 142].

Поряд з такими досить романтичними образами постає тип **чоловіка-вбивці**, причому відразу у двох оповіданнях. Але варто розмежувати ці образи, адже в першому оповіданні «Подвійне вбивство біля ужгородського гуртожитку» скоєний злочин нагадує принесення жертви задля мистецтва. Вбивство в цьому оповіданні подібне до того, що описується у творі П. Зюскінда «Парфуми: історія одного вбивці», що було спричинене пристрастю героя до запаху жінки. Проте, в нашому випадку, це було дещо дивне: вбивство зумовлене мистецтвом «красиво їсти»: «*Вона не буде моєю, але й іншому належати не буде. Бо ніхто так не оцінить її талант до їжі, як я*» [3, с. 23]. Герой вбив не лише дівчину, але й свідків, щоб не залишити жодного сліду. Історія вражає своєю химерністю, але й автор в кінці додав, що це такий письменницький прийом, щоб зацікавити читача.

Оповідання «Кілер» висвітлює дещо інший тип вбивці, який позбавляє людей життя не заради тамування внутрішнього задоволення: «*Я вбивав і вбиваю не для задоволення, а з потреби, з необ-*

хідності» [3, с. 163]. Спочатку хлопець вбивав, бо це хороший заробіток, а після зустрічі з жінкою, до якої мав фанатичний потяг, – робив це для неї. Герой цього оповідання – власник жіночого тіла, а тому він знищує всіх, хто хоче заволодіти ним: «Вона стала гімном і гербом моєї юності, втіленням насолоди і блаженства, а її тіло – ідеалом еротичності» [3, с. 172]. Першим, хто потрапив під його руку, був коханець Петро, що приходив до жінки, коли її чоловік був у відрядженні, наступний – її законний чоловік. Головному героєві хотілося зробити щось хороше для цієї жінки, тому він вирішив, що найкращий прощальний подарунок – вбивство рідного брата її чоловіка, який погрожував і намагався вижити жінку з дому. Вбивця жадав цієї протилежної статті, спостерігав за нею, хотів її по-тваринному, і врешті, коли отримав бажане – швидко охолов. Тому, він повернувся до своєї звичної справи – вбивати: «Бо я – кілер. Мені підходить ця справа, я створений для такої роботи. Нічого краще робити я не вмію, ця праця неодноманітна, цікава, непогано оплачувана і – головне – не вимагає від мене працювати з восьмою до шостою, сидючи в якомусь дурному офісі. Все простіше: вбив – і вільний» [3, с. 190].

В оповіданні «Зроби мені дитину, а потім зникни» виокремлюємо тип «**нового чоловіка**», що не подібний до вищезазначених. Герой цієї історії любить свободу, власний простір та незалежність. Він не шукає серйозних стосунків, тому для нього жінка – це лише втілення статевого інстинкту. Одного разу головний герой зустрів жінку, що зацікавила його завдяки своїй внутрішній свободі. Вона була простою, без макіяжу і вульгарного одягу, але попри це залишалася звабливою. Марта була не подібна до інших його жінок, вони часто бачились, їли, спали та розмовляли на різні особисті теми. Та якось жінка запропонувала чоловіку створити справжню сім'ю, народити дитину. Реакція чоловіка була негативною, проте пізніше він погодився, вбачаючи свої перспективи в цьому. Вони продовжували статеві стосунки, проводили час разом без жодних зобов'язань. Однак після народження дитини усе змінилося, і Марта, відчувши весь тягар материнства, стала нестерпною, вимагала від чоловіка проявляти обов'язки батька. Це його відштовхнуло, в ньому прокинулись риси **чоловіка-егоїста** та **чоловіка-боягуза**, тому він зник з їхнього життя: «Він доживе до шістдесяти восьми років, а так ніколи й не дізнається, що в Уляни за правим вухом така ж родимка, як і в нього» [3, с. 263]. Кожен герой цієї збірки

представлений унікальною особистістю, з типовими для нього психологічними особливостями, світосприйняттям і способом життя, що впливає на характер його комунікації з іншими.

В оповіданні «Чехов, який жив усередині мене» головний герой постає **Alter-Я**, який через внутрішній монолог розкриває себе як особистість. Історія розпочинається з того, що одного разу в середині героя з'явився Чехов, який нібито жив своє життя, курих, читав, сміявся, сумував та іноді злився – емоції, які переживає кожна жива істота. Спочатку це дратувало чоловіка і він намагався зробити все можливе, аби Чехов зник: затримував дихання, їв гостре, читав поезію Пушкіна, що так дратувало письменника. З часом герой звик до його існування, і це навіть почало йому подобатися. Проте одного дня Чехов зник і всі спогади про нього почали здаватися сном: «Я підвівся на ліжку й сторожко прислухався до свого живота, але звідти чутно було тільки бурчання. Я не відчував жодного руху всередині себе. Сумнівів не було – Чехов зник. Чи навіть не так – покинув мене» [3, с. 95]. Як відомо, Антон Чехов – класик світової літератури, який творив у російській імперії, але знаходив своє натхнення в Україні, мав українське походження. Письменник вважав себе українцем і навіть хотів жити в Україні. Чехов, головний герой оповідання, став певною мірою тією ж таки Україною, в якій так добре і так тепло, проте, обравши російську культуру, зник.

Висновки. У своїй творчості Андрій Любка через опис чоловічих образів порушує проблеми ідентичності, історії, сучасності, соціальних відносин, подорожей, поєднуючи глибокий психологізм та іронію в зображенні літературних героїв. Багато творів письменника зорієнтовані на історичні події країни, що дозволяє досліджувати їх вплив на сучасність. Автор висміює політичну систему, корупцію, бюрократію, викриває несправедливість. А. Любка розкриває внутрішній світ своїх персонажів, які розмірковують над сенсом буття, шукають своє місце в суспільстві та призначення в житті, вміють кохати й часом стають жертвами цього почуття.

Чоловічі образи є домінантними у творчості письменника, деякі з них є автобіографічними та висвітлюють пережиті моменти з життя самого автора. Чоловічі персонажі у творах подано реалістично, відображаючи складність і багатогранність людської натури. Літературні герої є представниками сучасного суспільства, які викривають тогочасні проблеми, протистоять життєвим дилемам, духовно вдосконалюються, іноді деграду-

ють. Чоловіки у його творах не є однотипними: це сильні, незалежні, рішучі постаті, вони можуть бути романтичними, вразливими, нудними, егоїстами тощо.

У збірці оповідань «Кілер+» письменник моделював образ чоловіка неоднозначно, серед найпоширеніших типів домінантне місце посіли *чоловік-спокусник, чоловік-романтик, чоловік-зрадник, чоловік-власник, чоловік-вбивця, чоловік-боягуз,*

чоловік-егоїст, чоловік-Alter-я. В оповіданнях кожен тип висвітлюється своєрідно і розкриває внутрішній світ героя, його стосунки та ставлення до інших. Це типовий представник сучасного світу, що дозволяє краще зрозуміти психологічні особливості чоловіка в стосунках із протилежною статтю. В кожному оповіданні автор подає унікальну історію про людей, їхні стосунки та ставлення одне до одного.

Список літератури:

1. Горбатенко А. «У пошуках варварів. Подорож до країн, де починаються й не закінчуються Балкани» А. Любки: автобіографічний дискурс. *Збірник студентських наукових праць «Філологічні студії»*. 2015. Вип. VI. С. 43–48.
2. Кодимська В. Вплив концепту «самотність» на формування типів героїв роману Андрія Любки «Кімната для печалі». *Збірник студентських наукових праць «Філологічні студії»*. 2015. Вип. VI. С. 165–169.
3. Любка А. Кілер+. Чернівці: Вид-во Книги – XXI, 2018. 267 с.
4. Рвачова А. Незнайоме тіло сучасної української прози: зображення жінки у романі Андрія Любки «Твій погляд, Чю-Чю-сан». *Збірник студентських наукових праць «Філологічні студії»*. 2015. Вип. VI. С. 189–192.

Sharahina O. V. MASCULINE DISCOURSE IN ANDRIY LYUBKA'S SHORT STORY COLLECTION KILER+

The scientific study provides a brief description of the works of some of the most prominent contemporary writers (Y. Andrukhovych, L. Deresh, S. Zhadan, Y. Izdryk, O. Irvanets, M. Kidruk, V. Shklyar, L. Dashvar, O. Zabuzhko, M. Matios, and I. Rozdobudko). Based on these works, the typology of the male image in 21st-century artistic texts is characterized, and the most typical markers of masculinity are identified.

In the short story collection Kiler+, A. Lyubka's masculine discourse is conveyed through short stories that depict the lives and perspectives of male protagonists. It has been found that the dominant types are the romantic man, the seducer (in stories such as "How I Spent My Summer", "Hiding Under the Streetlamp", "The Girl from Valparaiso", "Woman from the Sand", "A Little Improvisation for the Piano"). Alongside these, the stories feature a murderer ("Double Murder Near the Uzhhorod Dormitory", "Killer"), a traitor ("Taxi Always Arrives on Time"), a rascal ("How I Spent My Summer", "Hiding Under the Streetlamp"), a coward, a selfish man ("Make Me a Baby and Then Disappear"), and an alter-ego man ("Chekhov Who Lived Inside Me").

It has been shown that these male types are portrayed through the life stories of the literary protagonists. Their worldview, attitudes toward problems, character traits, and other features are identified. The types of relationships between the main character and other characters, as well as his interactions and attitudes toward the environment through the prism of his worldview, are analyzed. The types of relationships that prevail in the stories – intimate, romantic, and friendly – skillfully reveal the inner world of the literary protagonists.

It is emphasized that these male types do not solely represent negative or positive traits, but are significantly transformed from one antithetical plane to another. The classification of different types of masculinity is based on the study of the male image, character traits, lifestyle, inner psychology, and attitudes toward others in A. Lyubka's short prose, which led to the identification of the personality types proposed in this study.

Key words: masculinity, discourse, gender, modern Ukrainian literature, Andrii Lyubka.